

HIND 5 SENTI

MUUGIL NELJAPÄEVITI

Õpilasteleht

Tänast lehte 12 lehekülge

Toimetus ja talitus:

TARIUS, Promenadi 2. Ö/k. „Kooli-
vara“, telef. 8-29.

Tallinna abitalitus:

V. Roosikrantsi 3. K. k-ü. „Töökool“.

Posti jooksev arve nr. 2188.

Tellimiste ja kuulutuste tariifid vii-
masel leheküljel.

NR. 4

14. NOVEMBER 1934

III AASTAK.

Kooliõpilased

Meie

**Koolitint
Koolikriit
Joonistustusid
Kontoriliim
Collapin ja
Oderol**

on parimad

A-S. "ODOR"

Karu kollitas marjulisi

Möödunud nädalal juhtus Virumaal marjulistega halenaljakas lugu. Terve

DSHUNGLI KUNINGAS —
tiiger — vaatab igatseval pilgul läbi
vangla võre välja.

kari naise oli soos jõhvikaid korjamas. Korraga silmas üks marjulistest karu, kes mõmisesedes ligines naistele. Need pistsid hirmuga jooksmas, jättes kõik marjakorvidki maha. Karu hakkas kisedavale naistekarjale järele jooksmas. See aina suurendas marjuliste hirmu, kes jooksid üle kändude ja mätaste peaaegu kilomeeter maad tagasi vaatamata. Kui lõpuks sõandati tagasi vaadata, polnud karu enam kuski näha.

Rikkalik õunasaak

Ammu ei ole meil olnud nii hääd õunasaaki kui käesoleval aastal. Pole küll päris täpseid andmeid kogu õunasaagi kohta, aga ligikaudu on see siiski teada. Üldse kasvab Eestis aedades 2,5 milj. õunapuud, neist noori 1,5 milj., mis veel vähe kannavad õunu. Vanade õunapuude saaki arvatakse 40 kg puu kohta, seega 40 milj. kg. See annaks iga elaniku kohta, rinnalapsed kaasa arvatud, 36 kg, — üsna paras kotitais. Ja kui kogu õunasaak vaguneisse panna, siis saaks rong, mis koosneks 3000 vagunist. Kas on ka kõigile selge, kui suur varandus peitub õunapuudes?

KUULATLEV GEPARD.

Loom, keda sageli verejanulise leopardiga ära vahetatakse, kes aga ise on läbi ja läbi armastusväärne ja süütu olend metsloomade hulgas. Inimese kallale ei tungi ta kunagi, isegi siis mitte, kui ta on raskesti haavatud.

A. Kallits.

Olgu puhtad.

Olgu puhtad — sõna, tegu, keha!
Valitse ja hari! See su teha.
Elu nuhtleb kibedasti laisku.
Lohak, kaak ja looder läheb raisku.

Olgu puhtad — kõne, meel ja mõt-
ted,
olgu ausad abinõud ja võtted.
Alatul ei meie seas platsi,
hüljatuna võib ta kukalt kratsi.

Olgu puhtad silma julged vaated.
Näol peegeldugu kõrged aated.
Edasi sa püüa teiste seas
kõiges õiges, ilusas ja heas!

Tellige, lugege ja soovitage

„Õpilasteleht“

LUUREL —

Hästi õnnestunud ülesvõtte rebasest,
kes valvab oma koopa suul.

Suur Munamägi — suvise matkamise huvitavaim koht.

Kes ei teaks, et kodumaa kõrgeim punkt on Suur-Munamägi! Ja ka seda teavad juba koolilapsed, et Munamäelt avaneb võrratu pilt meie kodumaa ilusamast osast Lõuna-Eestist. Et seda pilti veelgi suurendada, on Munamäe tipule ehitatud kõrge torn, mis ulatub mäel kasvavaist puist tublisti kõrgemale. Kõik matkajad, kes käivad Munamäe vaatetornis, kirjutavad oma nime suurde raamatusse, mis selle jaoks just peetaksegi. Kümne aasta jooksul (vaatetorn ehitati 1924. a.) on täis kirjutatud 6 paksu raamatut ja neis leidub 66.750 nime. Huvitav on lehitseda neid külalisteraamatuid, sest et pääle nime kirjutatakse sinna ka, kust külastaja pärit ja mis on ta elukutse. Viimase suve jooksul on Munamäel käinud 9767 inimest, neist 216 Lätist, 19 Soomest, 7 Rootsist ja siis paar turisti Saksamaalt, Venemaalt, Ungarist, Prantsusmaalt,

Inglismaalt. Aga varemil aastail on olnud üksikuid külalisi ka Hiinast, Egiptusest, Ameerikast ja koguni Austraaliast. Veidi leidub ka „Õpilaslehe“ lugejate hulgas küllalt neid, kes on oma nime Munamäel külalisteraamatusse kirjutanud.

VOISTLUSKÜSIMUS: Räägitakse, et Suur-Munamäelt võivat näha kümnendik Eesti pindalast, et olevat näha kaugemale Lätisse ja ka üle Venemaa piiri. Kuipalju on kõiges selles tõtt? (Küsimuse lahenduseks peatagu muuseas meele, et kui Suur-Munamägi tõuseks otse merepinnast 316 m kõrgusele, siis oleks mäetipult näha ümberringi kuni 60 km kauguseni).

„Kus on Zep“?

Kui 1928. a. kuulus õhulaev „Graf Zeppelin“ esimest korda ületas Atlandi ookeani, siis oli see haruldaseks sündmuseks, mis pani imetlema kogu maailma. Nüüd aga pole „Zepist“ enam

kuigi palju juttu. Paljud ei teagi, et „Zep“ päris korrapäraselt sooritab lende Euroopast Lõuna-Ameerikasse ja tagasi, vedades posti ja reisijaid. Möödurud suvel oli „Zep-il“ 11 ookeanilendu, milleks kulus 1634 tundi. Kogu tee pikkus sama ajaga oli 980.000 km. 7. novembril saabus „Zep“ viimaselt lennult oma kodusadamasse Friedrichshafen'i (Saksamaal, Bodeni järve ääres) ja jäi sinna talikorterisse.

KÜSIMUS: Kas on ka Eestis „Zep'i“ nähtud? Millal?

Vastus küsimusele „Õpilaslehes“ nr. 2 „Miks ei leidu lõhesid kõigis Eesti jõgedes? Missugustes jõgedes neid leidub?

Lõhi on merikala, kes ainult sügisel (oktoober-november) rändab jõgedesse kudemiseks. Lõhed kudevad kõigis Soome lahte suubuvais suuremais jõgedes — Keila-Joal, Jägala Joal, Kunda, Piritale ja Narva jões. Jõgedes, mis algavad soodes ja rabades (näit. Kasari jõgi), lõhesid ei ole.

Õppekäik Riigivanema talu

See oli läinud õppeaastal IV-s klassis, kui seinajalehe kord tuli meie kätte. Otsustasime kirjutada härra Riigivanemast Konstantin Pätsist. Valisime ajalehe toimetajaist esindajad, kes käisid reporteritena Riigivanema venna härra Voldemar Pätsi ja tema abikaasa pr. Johanna Pätsi juures. Säält saimegi andmeid tema töödest, riigijuhtimisest ja muustki elust. Ühtlasi saime ka kutse külastada hra Pätsi talu Kosel.

Lõbusas meeleolus algas ammuoodatud teekond ühel ilusal septembri hommikul. Sammume läbi Kadrioru, edasi mereäärt mööda. Meri on kaunis vallatu, lained valges vahus. Ülal õhus tiirlevad kajakad, kivide otsas karjuvad varesed. Kaldal õitsevad üksikud hilised kurerehad. Läheneme Marienbergi pankrannikule, kus õhukeses mullakihis kasvavate üksikute mändide juured ripnevad üle ranniku ääre. Veidikese aja pärast kihutab meile vastu auto — kõikide üllatuseks istub sees Riigivanem — vist sõidul linna riigiasju ajama.

Piritale jõudes puhkame väsimust. Siit viib tee läbi ilusa metsa ikka lähemale ja lähemale sihtkohale. Möödume uuest Metsakalmistust, kus vaikselt puhkab meie tuntud tegelasi — haridusosakonna juhataja härra Kana, kirjanik Eduard Vilde ja sotsialist Mihkel Martna.

Peagi seisame kõrge valge müüri ääres, mis ümbritseb Riigivanema talu. Teed mööda edasi liikudes jõuame talu hoovile. Vastu võtab meid Riigivanema perenaine (tema surnud abikaasa õde), kes parajasti ametis õunte koorimisega. Peagi saadab ta valitseja — kes ühtlasi ka aednik — abikaasa meile teejuhiks. Esimesena viib tee meid iluaeda, kus

jalutavad vabalt ja uhkelt kaks paabulindu — päälael värviline suletutt, saba pikk, värviküllane. Kleset aeda hulga õitsvate lillede keskel ilus kolmekordne, kuid siiski mitte suur maja — Riigivanema elumaja. Läbi avarate akende paistab lillede rohkus ka toast — vist on Riigivanem suur lillede sõber. Meid juhatakse tiigi ääre, kus ujub luigepere — isa, ema ja kolm poega, pojad alles hallid, kuid peagu vanemate suurused. Eriti uhke on isaluik Lull. Ujub iseteadvalt kui kuningas oma riigis. Oli vist väga pahane, et meie — kutsumata külalised — julgusime rikkuda tema rahu. Kaldal asub kena luikede majake, ent luikedele ta polevatki armas — nad eelistavad viibida põõsaste varjus, kus ka pojad välja hautakse.

Edasi juhatakse meid lauta. Teel sinna kohtame Riigivanema pojapoega — väikest prisket puna-

— KOOLID, —

kes on saatnud kõige rohkem „Õpilaslehele“ aastatellimisi:

1) Puhja algk. 23 t. 2) Plato lastek. 21 t. 3) Kaagvere lastek. 21 t. 4) Sürgavere algk. 16 t. 5) Risti algk. Viljandi, 15 t. 6) Sindi algk. 15 t. 7) Odalemma algk. 13 t. 8) Sadala algk. 13 t. 9) Hanila algk. 13 t. 10) Vinni-Pajusti algk. 12 t. 11) Randvere algk. 12 t. 12) Lõõne algk. 12 tellimist.

KOOLID! Kes ületab oma saadetud tellimistega üle-maltoodud tellimiste arvu?

Kümnele suurema arvu aastatellimiste saatjale koolile saadame tasuta „Õpilaslehe“ aastakäigu ja viiele esimesele komplekti raamatuid seeriast „Maainimeste tööst ja elust“.

Nimekiri jätkub tulevases numbris.

põselist Matit oma emaga. Meid nähes ehmub ta alguses, kuid meie küsitledes teda, kuhu ta läheb, vastab — „metsa“, ning ise hakkab naerma.

Laut on moodsaim, mida oleme näinud. Põrand on tsemendist, rennidega, mille kaudu virtsavesi ära voolab. Põrandas luuk, mille kaudu sõnnik visatakse allolevasse sõnnikukeldrisse. Avarate akende kaudu tungib lauta palju õhku ja valgust. Seinte küljes veekraanid, seinte ääres loomatoidu tarvis kastid, milles kaer, mais ja muud. Igal loomal omaette söögi- ja jooginõu. Veised olid parajasti lõunal. Neist 17 lehma, 4 mullikat, 1 vasikas ja üks vihane, rõngaga ninas pull — Andres. Talli minnes möödusime viiest rammusast seast. Tallis on ruumi neljale hobusele, kaks neist on parajasti tööl.

Tallist edasi läheme kanalasse. Sääil on kanu mitmet sorti — üsna tillukesed kääbuskanakesed, omapäraste päädega hallikirjud pärllkanad ja hariikke kanu. Pääle nende kalkuneid. Teistest eemal lauda ääres emapaabulind alles pisukeste poegadeaga. Emapaabulinnul puudub täiesti värviküllane suletik, ta on lihtne, hallikas pruun lind.

Nüüd viib tee meid puuvilja aeda. Puid mitmed kümned. Suviõunad juba korjatud, kuid sügisõunapuude viljaga täidetud oksad ulatuvad maani, nagu paludes kergendada nende koormat. Aedniku abikaasa raputab neid. Meie hakkame kohe kiiresti korjama mahakukkunud õunu, ja, saades loa, asume kohe sööma.

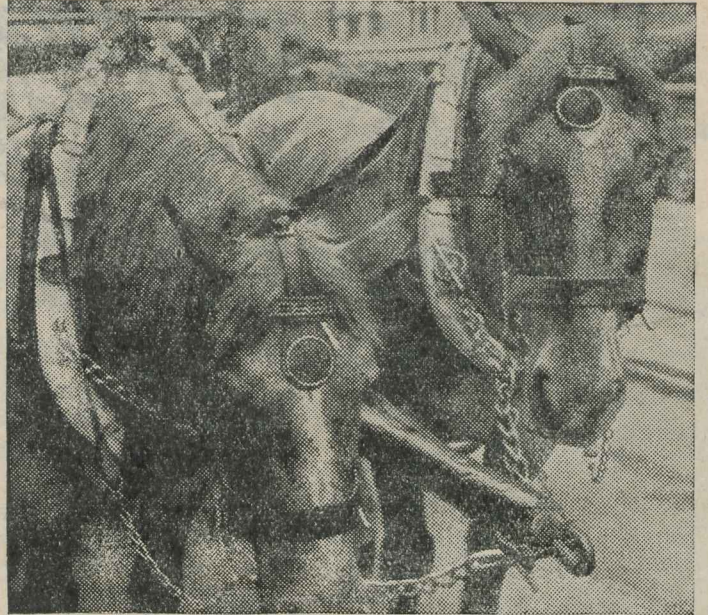
Eemal aia ääres on puukool. Sedelilt loeme: „Sibulaõunad“, „Tartu roosiõun“, „Renett“ jne. Sääil lähedal aia taga on haned. Vaatlevad meid oma riigipiiri tagant. Välja neid ei lastud. Lahti pääsedes pidavat hüppama üles, haarama nokkadega õunu alumistelt okstelt ning nagistama neid süüa. Ühel pool puuvilja-aeda on maisi põld. Mais valmivat meil kaunis hästi. Väikese osa tarvitavat toiduna Riigivanema pere; suurem osa minevat aga toiduks loomadele.

Kuuldes, et pirnide saak tänavu olnud rikkalik, ja et neid ka müüdatavat, asusime järjekorras õunakeldrisse, kus lahke perenaine neid meile müüs väga odava hinnaga. Keldrist väljudes nägime autot õuel, ja härra Riigivanemat seismas eemal trepil ja meile naeratavat.

Mõne minuti möödudes sammub meie poole väike Mati, käes palju pikemad paabulinnu suled kui ta ise. Neid toob ta meile mälestuseks. Sulgede jagamisel ei märkagi, millal Riigivanem autoga ära sõidab.

Tänane Riigivanema perenaist lahke vastuvõtu eest ja sammume kui indiaanlased, kõigil pikad paabulinnu suled käes püsti, Pirita poole. Ei tea, kui palju inimesi me teel metsa hirmutasime.

Äkki märkame lähenevat autot. Lehitame sulgedega. Sest vastu lehitab härra Riigivanem, kes juba uuesti tagasisõidul koju.

Piritale jõudes täidame bussi, ja kes teab, milline oli pilt, kui ükshaaval Veneturul väljusime bussist, ikka suled peos.

See õppekäik jääb kauaks meele. Selgesti näitas ta meile, kui viljakandvaks võib muutuda soo otsarbekohase ümbertöötamisega. Palju on nõudnud ta tööd, kuid palju annab ta ka vilja.

Olgu see talu eeskujuks kogu Eesti rahvale.

(Rühm Tall. I. XII algk. V kl. õpilasi.)

Järgmises „Õpilaslehes“ ilmub täpne juhised, kuidas ehitada Ameerika rekordlennukmudel Mikrofilm-Baby R. O. G., mis püstitas 1933. a. kestvuslennu rekordi ajaga 9 min. 35 sek.

JÕULUNÄIDENDEID KOOLILAVADELE

J. Parijõgi: JÕULUJUHTUMISED METSAS. 1 v.	25 s.
A. Oengo-Johanson: JÕULUPUU LUMISES LAANES	4 vaatuses. 50 „
A. Oengo-Johanson: ATSI JA HELGA JÕULUÕHTU.	2 vaatuses. 25 „
J. Oro: JÕULUVANA KODU. 2 vaat.	25 „
„ JÕULU OOTEL. 2 vaat.	25 „
M. Möll: VANGISTATUD JÕULUVANA. 2 vaat.	25 „
„ JÕULUD AASTAPÄRJAS. 1 vaat.	25 „
H. Tõnnov: EKSINUD. 1 vaat.	25 „

„Pääsukese“ jõulunäidendid on hinnalt odavad ja lavaseadeldiselt kõigile jõukohased.

Raamatute hinna ettesaatjale saadetakse raamatud kätte ilma igasuguste lisakuludeta.

„POSTIMEHE“ RAAMATUKPL.

Tartu, Suurturg 16.

Ainult

„Õpilasleht“

toob järjekindlalt teateid koolinoorsoo elust. ■■■■

Tänavanurgal siin, seistes ikka veel sõnatult, tekib küpseb meis teadmine, veene, et selle soomusrongiga sõidame meie.

Hiljem, mil laskunud oli videvik, kohtasime uuesti ja läksime — otsima oma unistatud soomusrongi. Kõiki vajalikke teateid pidime saama Pitka juurest. Teadsime ühtlasi, et see koht või kontor pidi asuma Kalamehe tänaval, jaama taga sadamarajoonis.

Sinna poole me siirdusimegi.

Kalamaja-kant sel ajal oli omamoodi kuulus, eriti revolutsioonikeeriseis: siin hulkusid ringi vene madrused, sadamapätid ja muud tumedad jõud, kellega pimedas kohtamine ei naisterahval ega ka mees-terahval polnud eriti meelitatav.

Küsimiste ja otsimiste pääle jõudsime viimati kohale ja värisevi südami koputasime ühele uksele — meid painas nüüd vaid üks mõte: Aga kui meid soomusrongile ei võeta? Seest mehe hääl hüüdis: „Sisse.“

Avanud ukse, seisime kahe või kolme mehe ees, kellest üks eriti korpulentne, kes askeldasid tõsistena omaette.

Seletame, mis olime kuulnud ja et tahame vabatahtlikena uue soomusrongiga liinile sõita.

Meestest pikim, kes kandis vene ohvitseri sineelit ja vist ka papahat pääs, ning kes oli toetunud seljaga ukse vastu, lausus rahulikult, peaaegu ükskõikselt ja külmalt (kes hiljem osutus kolon. Part-siks):

„Rong täna ei sõida välja, vaid homme. Tulge õhtuks kohale...“

Siis anti meile juhatust, kust võiksime homme saada vilte ning sineleid.

Me lahkusime. Olime ülirohmsad — olimegi seega soomusrongi vabatahtlikud!

„Meil on isatalus maal püsse. Lähen toon endale ka püssi!“ lausun.

„Too ka meile.“

Sel hetkel, mil me, neli Tallinna koolipoissi, Richard Janno, Richard Niineman, Tensing ja mina, otsustasime sõtta sõita, ei õhutanud meid seiklushimu ega kergemeelne püssitule haistatahe. Olime päälegi vahest tulest juba läbi käinud: revolutsioonilainega kaasa lainetanud, suurtele demonstratsioonile järele sörkinud, Vabariigi väljakuulutamiseõöl püssid käes karauulinud, isegi vene madrustega õöpimedas lahingut pidanud. Olime näinud revolutsi-

oonikeerises mahalaskmisi, verd ja kuulnud okupatsioonivõimude punaste poomisist — ning matnud korduvalt maailmasõjas langenud omakseid ja sugulasi.

Meile ei saanud näida Vabadussõda ei kergemõtteliseks lennuks ega unistuslikuks võidulipu lehvitamiseks. Me tundsimme vaid: kõikjal painas hirm lähenevate päevade ees. Talumehed mäletasid, kuis neid koheldi punaste ajal „hallparunitena“, ja et nüüd mõndki ootab päälegi võllas, kes liialt agar oli sakslaste sissemarssimise eel isehakanud rahvanimehi vangistama. Linnas jõukam kiht põdes paanikat: küllap jälle majad võetakse, kauplused ja poed käsirahaks — ning komissar tuleb dikteerib kauba hinna, seni kui seda on.

Meie ei kartnud ei seda ega teist, sest meil polnud ei talusid ega maju. Kuid meil oli ometi var-

Tasuta

„Õpilaslehe“ aastakäigu saab igaüks, kes hangib lehele vähemalt 5 kr. eest tellimisi. Teatage talitusele veel täna, et soovite hakata tellimiste vastuvõtjaks. Märkige ära oma nimi, aadress, kool, klass ja vanus.

jatud imeline unistus, oma rahva tuleviku-unistus. Sellest olime endamisi mõelnud Vene tsaarivalitsuse ajal põranda all koosolekuil, okupatsiooni päevil salaolenguil, aga ka klassides, mil jutustati meile küll vene, küll saksa vägimeestest — rahva vabadvõitlusist ja selle ilusamast tulevikust — kuigi veel polnud meil endil selget ettekujutust, millisena see realiseerub. Sel hetkel löi meis sirgu endatahet, elust puudutamata noorte hingedest parem juhtis neid.

Samal hiljaõhtul jõudsin reisijaterongiga Raasiku jaama ja sukeldusin vaikivasse kottpimedusse. Oli külmetanud — jumal tänatud. Sügispori polnud läbipääsmatu.

Öö algades jõudsin vanematetallu. Väike tulelamp rippus keskpõrandal laua kohal, selle ühelt pool istus isa, teisel pool õde. Nende nägudel — sama tõsidus ja ebamäärane raskus nagu linlastelgi. Minu ilmumine ei tekitanud mingit elavust sesse üksildasse, küll sooja, kuid täna ebakodusesse ruumi.

(Järgneb.)

Vaikselt anuvad mu laulud...

Katkeid Franz Schuberti elust.

Mõned ajad tagasi võisime kinos näha filmi tollest kuulsast kunstnikust. Oh, kuidas see võlus rahvahulki... Nädalate viisi oli kino tulvil inimesi täis! Kümned tuhanded silmapaarid särasid, jälgides sündmustikku... Kõiki võlus Franz Schuberti võrratu muusika ning ta ise. Tõesti, tal polnud kehaliselt mingit auväärsust, ta suursugusus seisis ääretus tagasihoidlikkuses, abituses ning — hinges...

Olid parajasti katsed õpilaste valimiseks kirikukoori kooli, mis asus õukonna kiriku juures. Hulk poisse oli selleks sinna ilmunud. Nende hulgas torakas eriti üks oma mannetuse poolest silma. Ta kandis lihtsat halli kuube, milletõttu teised teda pilgates möldriks nimetasid... See oli väike ühe-teistkümnepäevane Franz Schubert. Ta isa oli maal külakoolmeistriks ning väike Franz üks liige selle arvurikkast perekonnast. Juba kodus oli Franz õppinud viiulimängu, kuid peagi sai isa ning vendade tarkus sel alal otsa — ta mängis neist paremini... Ja siis saadetigi Franz koorikooli katsetele, kus ta nüüd teiste poiste pilgete saatel järke ootas.

Edukalt esines ta katsekomisjoni ees ning tagajärjeks oli, et Franz võeti kooli vastu, teised aga pidid kõlbmatuina koju kõmpima! Juba esimesel päeval äratas ta tähelepanu. Koolis oli nimelt orkester, mida juhatas üks noormees, nimega Spann ja milles loomulikult Franzki pidi kaasa mängima. Ja ta viiuldas nii hästi, et orkestrijuhth pöördus, et vaadata, kes see õige on? Ja ta nägi — pisikest prillidega poissi!

Väike Franz ei kannud enam halli „möldrikuube“, vaid kuldkantitud koolivormi nagu teisedki — ainult hulga noorem oli ta neist.

Tema ja orkestrijuhth olid varsti suured sõbrad ning Franz avaldaski viimasele oma suure saladuse, et ta on juba lauluviise komponerinud ja komponeeriks tuhat korda enamgi, kuid puudub raha noodipaberit ostmiseks... Ja siin aitas teda ta „suur sõber“ kirikukoori koolis.

Tuba, kus ta mitme teise poisiga elas, oli vilets ning talveti väga külm — kuid polnud midagi parata; ja süüa võidi ainult kaks korda päevas! Kõik vabad hetked pühendas Franz muusikale. Ta komponeeris terve rea keni viise. Need oleksid ehk veelgi paremad olnud, kui Franz oleks tunnud enam muusikateooriat. Ta oli vaid kunstnik jumala armust.

Väikeses toas istus mees... Oli õhtu. Petrooleumlamp heitis kahvatut kuma üle ruumi. Jalalabardist, kummargil üle laua, sasis juustega, pilk läbi

Franz Schubert

prilliklaaside kiindunud tööle — nii kirjutas Franz Schubert õhtuti noote.

Ta oli lõpetanud oma õpingud ning siirdunud tagasi koju, olles isa koolis õpetajaks. Oh kui vastumeelt oli talle too amet. Alles õhtuti sai ta oma õigele tööle asuda...

Siis kanti kirikus ette Franz'i mess, millel oli hiigla edu. Kui rõõmus oli nüüd isa — isegi nii suurt häämeelt tundis poja saavutisist, et kinkis talle viieoktaavilise klaveri! Jah, see polnud naljaasi külakoolmeistrile.

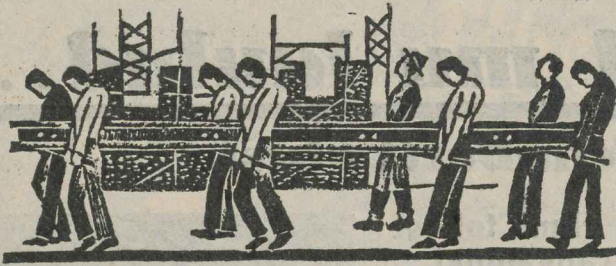
Kuid siis tuli pööre ta ellu. — Keegi Schober, võlutud noore Schuberti laulest, palus teda asuda oma poole elama. Teiskordsel palvel ta nõustus ning kolis Viini. Sääli veetis ta oma elu parima ning viljakama osa — 12 viimast aastat. Ta töötas peaaegu vahetpidamata. Alati mõlkusid tal uued viisid meeles — ei suutnud neid kõiki meeleski pidada!

Kõneldakse, et kord Franz Schubert saatnud ühele sõbrale terve rea laule oma uusimast toodangust. Paar nädalat hiljem juhtunud ta tolle sõbra poole ning kuulnud viimast klaveril mängivat ja laulvat ühte laulu.

„Oo! Too laul on ju päris tore,“ arvas Schubert. „Aga kelle oma ta õige on?“

„Sinu!“ vastas sõber.

Tõesti, Schubert ei mäletanud enam enese komponeeritud lauluviisi! Kuid ei maksa selle üle ka imestada. Oma lühikese eluea jooksul ta on komponerinud üle viiesaja lauluviisi, suuremaist helitõist rääkimata! Juba see arv annab ettekujutust ta hiigeltoodangust. Ta võttis esimese kättejuhtuva luu-

Esimene ühistegeline päev HALLASOOL

Koos on kõik Hallasoo kooli õpilased ühes koolijuhataja härra Juhariga, hoolekogu esimehe härra Saarega ja mõnede asjast huvitatud lastevanematega.

Päevakorras on:

1. ÜHISLAUL.
2. VANASÖNU JA KÕNEKÄÄNDE. (Kannab ette II klass.)
3. „SEITSE VENDA“ (loeb III kl. õpil. Aino Saar).
4. „ÜHENDUS TEEB TUGEVAKS“ (koolijuhataja referaat).
5. LÄBIRÄÄKIMISI.

Vanasõnu ja kõnekäände

Ühendus on jõud.

Ühendus teeb tugevaks.

Käsi peseb kätt, kaks kätt pesevad palet.

Ühe käega ei saa sõlme siduda.

Silmad näevad enam kui silm.

Kõrtest kubu korjatakse.

letise, hoolimata sellest, kas see oli hää või halb, ning lõi talle viisi. Arvati isegi, et kui tal poleks muud käepärast olnud, ta oleks isegi poesildi sõnadele muusika komponerinud. Alati mõlkusid tal uued viisid meeles. Tühine lausegi kutsus esile ta pääs mõjuka meloodia.

Räägitakse, et kord läinud Franz Schubert jalu-tama. Ühe kõrtsi aias kohanud ühte oma arvurikkaist sõbrust. Hakanud temaga säääl vestlema, lehitsedes ise üht Shakespeare'i teost, mida ta sõber oli äsja lugenud. Säääl paelus ta tähelepanu luuletis „Kuula, kuula, lõokene!“ ja ta luges selle läbi. „Kas sul on tüki kee noodipaberit kaasas?“ küsis Schubert korraka sõbralt. „Ei... Aga ma kohe valmistan,“ vastas sõber, sest ta tundis Schuberti iseärasusi. Kuna muud paberit käepärast polnud, tõmbas ta kõrtsi söögikaardi teisele küljele pliitsiga noodijooned ja ulatas selle siis Schubertile. Ning kesk kõrtsi kärarikast õhkkonda kirjutas too muusika-geenius sinna ilusa lauluviisi. Säärane oli Franz Schubert.

Ta oleks meile veel palju enamgi helitöid annud, kuid surm tuli vahele. Ning 1828. aastal sulges ta 31-aastasena igaveseks silmad. Kuid selle lühike-segi eluea kestel oli Schubert suutnud ensele ehitada hävimatu mälestussamba — võluvaist lauludest.

Hulk teeb hulga töö.

Ega abi kannust ja kivist saa, vaid inimestest.

Mägi ei saa mäega kokku, inimene saab ikka inimesega.

Hää inimene tuleb isegi, paha ei tule paludeski.

Inimese nägu ununeb, teod ei unune.

Mehi ei pea loetama, vaid kaalutama.

Ole ise mees, pea ka teisi meheks.

Kes mees siin, see mees säääl, see mees igal pool.

Kui teed tööd, tee et tänatakse.

Tee hääd või tee kurja, ikka teed iseenele.

Seitse venda.

Taluperemehel oli seitse poega, kes alaliselt riidlesid üksteisega. Sellejuures jätsid nad tihti isegi oma töö hooletusse. Kurjad inimesed hakkasid juba nende lahkkelisid endi kasuks tarvitama.

Säääl kutsus isa kõik seitse poega enese juure, andis seitse keppi kimpu köidetult nende kätte ja ütles:

„Kes teist murrab kepid katki, saab minult suure tasu.“

Igäuks poegadest katsus nüüd oma õnne, aga tagajärjetult, sest kellelgi ei olnud nõnda palju jõudu, et ta isa soovi oleks suutnud täita.

„Ja ometi on see kerge asi,“ arvas isa. Ta võttis kepikimbu sidemed lahti ja murdis kepid üksteise järele ilma suurema vaevata katki.

„Nõnda võib neid ju iga laps katki murda,“ hüüdsid pojad.

Aga isa rääkis: „Nagu lugu nende keppidega, nõnda on see ka teiega: kui te kokku hoiate, siis ei saa keegi teist jagu; kui aga ühenduse sidemed teist lahkunud, siis käib teie käsi samuti kui neil keppidel, mis on katkimurtult teie silmade ees põrandal.“

(C. R. Jakobsoni „Kooli lg. rm.“)

Ühendus teeb tugevaks,

öeldakse. Teie, mu noored hallasoolased, tahaksite kõik olla tugevad. Varmalt kogunesite täna siia, et leida uusi võimalusi tugevamaks saamiseks.

Juba mitu päeva on teie hulgas liikumas võimas sõna ühistegvus. Selle sõna sisu on teie kujutlusis aga alles hoopis udune. Ning teie soovite, et selgitaksin teile seda, tõmbaksin sellele kindlad piirjooned, mille raamesse korjaksite siis ise üksikasju oma uurimiste ja kogemuste varal. —

Tugev on see, kel on palju jõudu. Jõudu vajame töötamiseks. Kergemad tööd sooritame vähema jõuga; raskemad nõuavad suuremat jõudu.

Palju töid suudab inimene ära teha üksikoma lihaste jõuga. Mõningate tööde puhul suurendab inimene seda (s. o. lihaste jõudu) töövahendite — lihtsate masinate abil (kang, kirves, labidas jne.) Väga paljude tööde läbiviimiseks ei jätkuks aga siiski üksiku inimese jõust.

(Järg 9. lk.)

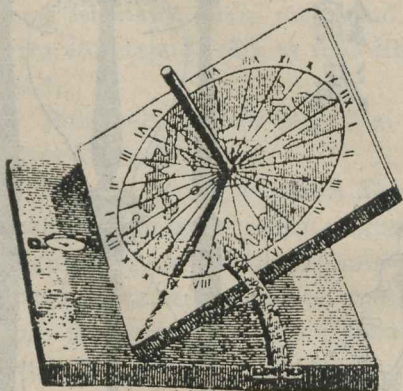
Läksin otsima oma mineva-õisi sõpru, kuid ei roomasin viivitamata nagu angerjas telgist välja. rōivad telgist välja ja kuudes naabri norkamist, lahki sargini, kasustasin parajat hetke, et visata oma väljakäigule kõige lähemale magama, ma rietusin gin siis seda, mis oli võimalik, heites kõigist teistest rejanuiste leegionide eest polnud mulle abiks. Te- ega suutnud midagi välja mõelda; isegi hirm ve- telgis, kuid ei jõudnud miskaigusse tulesuule ase ja kuidas seda seletada, miks ma ei taha magada Mõttesin terve päeva, kuhu teha endale õõseks püstitada uuesti puhast, esialgset prohveti-õpetust. vad laiali mööda tervet muhamedi-usu maailma, et des valmistatakse ette misjonääre, kes siis valgu- matumaks. Kaugel kõrve oasides, erilistes kooi- nud eurooplasile veel hädahohtlikumaks ja ligipääs- oma mõju levitada terves Saharaas ja oli selle tei- usulahk oli suutnud viimaste aastakümnete vältel range, fanaatiline, kõiki teisi uske vihkav islami et too inimene võib olla Sanussi ordu derivs. Too Kui ta hääldas sõna Kufra, mulle turgatas pähe, ma andsin sulle seda nõu."

Ma arvan, et ta lahku sõit juba homme... Kuid sa teed hästi, isand, kui püüad temaga kohtumisest hoiduda. Palun ainult sind, ära küsi minult, miks gelit, kaugel kõrve südames asuvas Kufra oasist.

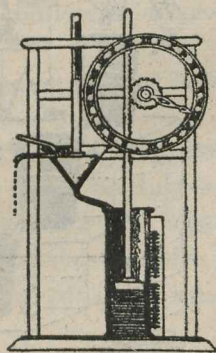
Siis hakati märkima päikese seisukohta maa pääl asuvate esemete suhtes ja selle varal kinnitama, mitmes jagu päevast juba mööda oli läinud. Sellest nähti siis, et esimene, teine, kolmas, neljas jne. kuni 12 jagu päevast oli möödunud, ja nõnda jaotati siis päev 12 tunniks ja ööga kokku 24 tunniks See on päevakellade ja üldse kõigi tunnikellade sünd.

Hiinamaal mõõtsid veekannud aega juba 3—4 tuhat aastat enne meie ajaarvamise algust. Neid on praegugi veel vana- des hiina linnades.

Kuski, kus oli vähe vett ja palju kuiva peent liiva, mis libises läbi näppude peagu samuti nagu vesigi, mõeldi välja liivakell. Liiv asetati peenekaelaga nõusse, millest voolas aeglaselt jälle välja, nagu vesi kannust. Edasi oli juba päris lihtne ühendada kaelapidi kaks nõu ja kallutada liiva ühest teise: kui ülemine nõu sai tühjaks, pöördi kell lihtsalt ümber ja liiv voolas tagasi.

Päikesekell

Klepsidra.

Kirikutornides, aedades ja vanade hoonete aknalaudadel võime meiegi ajal veel näha päikesekelli. Täpse ja

„Isand, see on püha inimene. Ta on pärit kau- meiselt: hetke ja vastas siis, nagu mulle näis, veidi vastu- omanik, kes on minusse nii kindlunud. Ta vaikis Teel küsisin vanamehelt, kes on selle koera kojuminekut võtma osa püügist endale. väga suur, kuid siiski vana Marek sundis mind enne beduine kalastamises. Meie püük polnud küll jätsin koera ta juure vahiks. Siis hakkasin aitama ta väsis, panin ta lamama oma kuuale paadi varju ja ööle ja pritsmete mõllus jooksin temaga vette. Kui sid, võtsin rõõmsasti sädistava väikese mehikese nud liiva, ja meisterdasin endale särgist supelpük- Ma läksin vana paadi taha, mis pooteed oli mattu- nade tõmmude jälgedega vette ja heitsid võrgu sisse. Beduunid viskasid mantlid seljast, läksid kõh- pinna. merikotka vari libises kergesti üle sinirohelise ve- veehind; ainult sinise taevateigi all tiirleva üksiku Elutuit ja liikumatu laius lagedate kallaste vahel sid oma harju punakad langveerudega liivaluited. põllud, palmi- ja oliivpuude salad, aga põhjapool tōst- Hiivalalinesse. Läänes, usna ve ääres, haljendasid tumeroheline pilliroo riba, kadudes kaugete kõrve tud üle pühast järvest. Idas laius ümber ta kallaste lähedal. Ammu möödunud ajal too koht oli ujuta- Valge Hiivalagendiku pind alanes üha, vesi oli gasi, enne nende ridade kirjutamist. Ies mulle ta ema, kui küllastasin teda kuud kolm ta-

praktilise päikesekella võib teha kahest lauaticist nõi, et teise külge kinnitatakse kaldemõõtja ja märgitakse suund põhjast lõunasse, ja teisele joonistatakse ühte külge põhja poolkera, teise — lõuna poolkera, samuti pikkuskraadid ja tunninumb- rid, nii nagu pilt osutab. Pildi keskpunktsisse kinnitatakse var- ras, mille vari näitab õiget tunniaega, kui sihtjoon kompassi järgi osutab põhjakaart ja laua kallak vastab kella asukoha laiuskraadidemäärale, seega siis Tallinnas 30°. Laud on siis paralleelne ekvaatori tasemega ja varras maakera teljega. Sa- mal ajal, kui päikesekell osutab teatud tunniaega, näitab vari, millisel pikkuskraadil on keskpäev. Pildil on kell 9. Si- beri ja Indostani vahelt kulgeval pikkuskraadil on siis kell 12.

(J. Jung, Muinasteadus 1898. M. Nurmik, Tull ja rattad II. Y. K. a- ri I as, Pikkujättäläinen.)

ERI MAADE RAHVUSLIKUD PIDUPÄEVAD.

16. veebr. Leedu, iseseisvuse väljakuulutamine (1918).
24. „ Eesti, vabariigi aastapäev (1918).
16. märts Pärsia, šahh Riza Pahlawi sünnipäev (1878).
29. apr. Jaapan, keisri Hirohito sünnipäev (1901).
3. mai. Poola, põhiseaduse väljakuulutamine (1791).
10. „ Rumeenia, iseseisvuse väljakuulutamine (1877).
17. „ Norra, põhiseaduse avaldamine (1814).
25. „ Argentiina, vabadussõja alguspäev (1810).
3. juuni. Suur-Britannia, kuning. Georg V sünnipäev (1865).
5. „ Taani, põhiseaduse avaldamine (1849).
6. „ Rootsi, riigilipu-päev.
4. juuli Ühendriigid, iseseisvuse avaldamine (1776).
14. „ Prantsuse, Bastille'i vallutamine (1789).
11. aug. Saksa, riigistatuudi kinnitamine (1919).
20. „ Ungari, Püha Stefani päev.
31. „ Hollandi, kuninganna Wilhelmiina sünnip. (1880).
5. okt. Portugal, vabariigi väljakuulutamine (1910).
10. „ Hiina, vabariigi väljakuulutamine (1911).
28. „ Tschehhoslovakkia, iseseisvuse väljakuulut. (1918).

Nende sõnade mõte jäi mulle tumedaks. See selgus järgmisel õhtul, kui mul oli õnn siiski talle olla abiks ja teenida seega tema enda, ta suguharu ja teiste sõbralikkude suguharude lähkuse kauges kõrves. Kieeldudes sõitmas ise, ta tõusis püsti, hõikas midagi, ja Muzat, ta vanem poeg, talutas mulle hobuse ja palus mind istuda sadulasse. Hobune näis olevat väga tuline, — ta ei seisnud hetkegi rahulikult ja ma kartsin end habistada. Seepärast kargasin kindlasti istunud sadulasse, polnud mind võimalik enam nii kergesti seljast maha visata. Täkk sai minust koha aru ja minu indiaani võte avaldas juures-olijale suurepärase mulje.

Tahtsime juba teele asuda, kui märkasim mulle tuttavat poisijõmpsiakat, niisama alasti nagu eilegi. Kummardusin sadulas, haarasin vaimustusest kilka-va mehikese kinni ja tõstsin ta enda ette hobuse selgale. Ta ema, Ius beduinianna suure metsikute silmadega, nähtavasti kartis, kuid ümberseisvad mehed rahustasid teda.

Neli aastat hiljemini sama pois Abd el Fadi istus samuti mu ees sadulas, olles käugel oma kodumaast. Ta kena pääke oli langenud mu õlale ja veri jooksis ikka tugevamini ta haavatud rinnast, niisutades mind ja eesli halli kaela.

„Nõnda oli kirjutatud saatuste raamatusse,“ üt-

saanud midagi teada. Nad ütlesid mulle ainult, et ajaks. Kusisim naistelt, et kuhu nad läksid, kuid ei Mehed olid kuhugi läinud ja jäid ära kanaks näha, kuidas võidakse mõista mu süütu lobisemist. Iga mu liigutust ega osanud ka seda kuidagi ette ämanudki, et ta sugulaste teravad silmad jälgivad henda. „Õne tütar“, Pidades teda lapseks, ma ei reki onutitar ja teda hüüti Omm el Serik, mis tähendab bisesin ja naljatasin temaga meelsasti. Ta oli Ma-elavusega. Ta kartis mind kõige vähem ja ma lo- ja tüdrukust oma liigutuste graatsia, sulavuse ja male kolmteistsaastane ja ta erines teistest naistest lele ma juba eile pöörasin tähelepanu. Ta oli liige-Brandiks nende hulgas oli noor tütarlaps, kel- et raviksin nad terveks.

Et raviksin nad terveks, kaks neist töid eile minu juure oma haiged lapsed, juure. Naised veelgi pisut pelgasid mind, kuid kaameleid ja kitsi lüpsvate naiste ja tüdrukute hommiku oli tiirelnud mu ümber nagu väike vurr, segada, läksin oma tillukese sõbra Fadlega, kes kogun mingi asja üle elavalt kõnelema. Et neid mitte Muza istusid kõrvale ja hakkasid poole häällega Sina jõudnud, Marek, Abd el Rat ja ta poeg vused.

Et hommikul suurepärase ratsasõit rohtunud orus, kus karjatusid hobused, kaamelid, kitsed ja lambad, sundis mind varsti unustama öö ebameeldivuseid.

Et hommikul suurepärase ratsasõit rohtunud orus, kus karjatusid hobused, kaamelid, kitsed ja lambad, sundis mind varsti unustama öö ebameeldivuseid.

- 11. nov. Itaalia, kuningas Vittorio Emanuele III sünnipäev (1896).
- 12. „ Austria, vabariigi väljakuulutamise (1918).
- 18. „ Läti, iseseisvuse väljakuulutamise (1918).
- 1. det. Islandi, suveräänsuse tunnustamine (1918).
- 6. „ Soome, iseseisvuse väljakuulutamise (1917).

RAHVA TAHTPÄEVAD.

Rahvas arvab aega tervete nädalate kaupa järgmiselt: Jõulust kuus küünlapäeva, küünlapäevast seitse maarjapäeva, maarjapäevast neli jüripäeva, jüripäevast üheksa jaani, jaanipäevast viis jakupipäeva, jakupipäevast üheksa mihklipäeva, mihklipäevast kuus märtti, märdist kaks kadrinat, kadrinast neli jõulu...

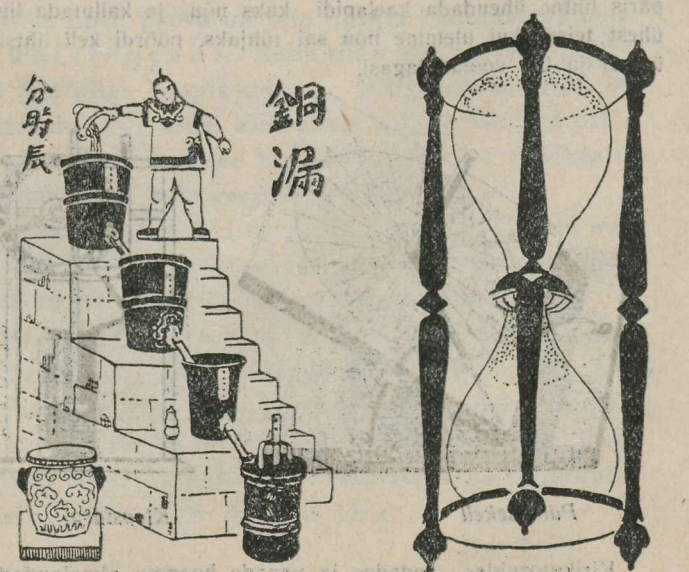
PÄEVAST PÄEVA.

	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
Jaanuar	365	31	59	90	120	151	181	212	243	273	304	334
Veebruar	334	365	28	59	89	120	150	181	212	242	273	303
Märts	306	337	365	30	61	92	122	153	184	214	245	275
Aprill	275	306	334	365	30	61	91	122	153	183	214	244
Mai	245	276	304	335	365	31	61	91	123	153	184	214
Juuni	214	245	273	304	334	365	30	61	92	129	153	183
Juuli	184	215	243	274	304	332	365	31	61	92	113	153
August	153	184	212	243	273	304	334	365	31	61	92	122
September	122	153	181	212	243	273	303	334	365	30	61	91
Oktoober	92	123	151	182	212	242	273	304	335	365	31	61
November	61	92	120	151	181	212	242	273	304	334	365	30
Detsember	31	62	90	121	151	182	212	243	274	304	335	365

Selle tabeli varal võib hõlpsasti arvutada, kui mitu päeva on mingist kuupäevast teise kuu vastava päevani. Siis võib

ESIMESED AJANÄITAJAD.

Õõba jagamist 24 tunniks tundsid juba Vana Maailma tähetundjad, eriti Kaldea astronoomid Babilonis. Esimesed õõba jaod olid muidugi päev ja öö, siis jagati päev hommikuks, lõunaks ja õhtuks, ja hiljemini öö kolmeks kuni neljaks vahikorraks. Vanas Testamendis kõneldakse kolmest vahikorrast. Kohtumõistjate raam. 7, 19 kõneldakse keskmisest vahikorrast, 2. Moos. 14, 24 hommikusest vahikorrast. Esim. vahikord arvati kl. 6—10-ni õhtul, teine 10—2-ni ja kolmas 2—6-ni hommikul. Uues Testamendis leiame aga öö neljaks vahikorraks jaotatud, iga jagu 3 tundi. Matt 14, 25 öeldakse: „Ja neljandal öövahi korral tuli Jeesus nende juure.“

Hüna veekell. Lüvakeel.

Ei jaksa noormees ise tulla toime mingi tööga, kutsub ta appi venna või koguni isa. Sagedasti aga ei jätku kogu perekonna tööjõust; tuleb veel kasutada naaberrahva abi.

Mõnikord jätkub oma inimeste kehalisest jõust, aga on veel tarvis häädnõu, erioskust kelleltki väljaspoolt. Oskus on omaette jõud töötamise juures.

Üksteise avitamine raskemate tööde juures jõuga ja nõuga on igivana viis inimeste keskel.

Elades koos perekonnas, sugukonnas ja kogu rahva ühiskonnas on inimene juba eelajaloolisil aegadel aru saanud üksteise avitamise tähtsusest ja tulust.

Kultuuri tõustes on tõusnud ühiste ettevõtete tarvidus.

Inimeste ühistöö ei ole arenenud mitte ainult kehalise tööjõu kasutamise alal, vaid see levis kõigile inimese huvialadele nii keha kui ka vaimu tarvete rahuldamisel.

Täna kõneleme ühistöö suurest ulatusest ja tähtsusest majandusliku elu alal.

Suur osa inimese tööst ongi pühendatud majanduslike tarvete rahuldamisele. Majanduslik tegevus peab inimesele andma toidu, riietuse, elamu, tööriistad, liiklemisabinõud ja suurel määral meelelahutuse ning vaimutarvete täitmise vahendeid. Suurema osa oma elust pühendavad inimesed mainitud väärtuste valmistamisele, kättetoimetamisele ja äratarvitamisele.

Tunneme selle koostöö korraldust väga mitmel alusel.

Sellise aluse võib moodustada kapital, mis on ühe üksiku inimese oma. Selle kapitali omanik annab oma raha töövahendite ja materjali hankimiseks ning maksab töötasu neile, kes annavad talle oma tööjõu. Niiviisi saab ülalpidamist hulk inimesi, kel endal ühelgi ei ole nii palju raha, et saaksid igäüks üksikult midagi ette võtta.

Kapitali omanik — kaupmees — ostab kokku suuremal hulgal kaupa ning toimetab selle kohale, müüb tarvitajaile igale niipalju, kui keegi just vajab.

Mõlemal juhul on kapitali omanik ainu-peremees. Tema isiklikud huvid maksavad eeskätt. Kui tal pole karta võistlejaid, võib ta teha liiga töölistele ja tarvitajaile.

Rahamehe isiklik kapital ei tunnusta muud põhimõtet kui tulutoovat.

Ütleme, ta töötas tänini Eestis. Kui aga kapitali omanikule homme peaks selguma, et tal on tulusam paigutada oma kapital mõnne Prantsuse või Venemaa ettevõttesse, võib ta viia oma raha ära siit ja jätta teenistuseta hulga töölisi ning ajutisse kitsikusse ka kaubatarvitajaid.

Erakapital on sagedasti meil ja mujal töötanud vastu rahvuslikele ja riiklikele huvidele. Valjemgi seaduseandlus ei suudaks

muuta kõiki suurkapitaliste rahvusliku ja riikliku kasu taotlejaks.

Hoopis teissugune on lugu, kui hulk asjast huvitatud inimesi kogub kokku oma väikesed summad ja loob niiviisi ühiskapitali, millega võib midagi päale hakata. Selle kapitali tegevuspiirkond on seotud osanikkude elukoha lähema ümbruskonnaga. See ei saa minna otsima suuremat tulu võõrsil. Ta tegevus peab vastama hulga osanikkude — tarvitajate huvidele. Kuna need on aga ühe rahva liikmed, on ühiskapital alati olnud rahvusaate teenistuses. (Järgneb).

NÕIA KUNSTI SALAKAMBRIST

Poistel on klassiõhtu eeskava mured. Tahaksid esineda uute huvitavate trikkidega, mis vaotlejaid köidaksid. Neid pole aga nii kerge leida. Siin päästab nad hädast kliistripühiks päälinnast koju saabunud tehnikumi abiturient, kes kutsub poisid oma poole ja korraldab neile mitu seanssi, nii et poisid on võluri publikuks ja ühtlasi ka õpilasteks. Mis ta neile õpetab, ei ole mitte tavalised silmalummaja trikid, vaid teadust ja oskust ning näitlemiskunsti nõudvad imevigurid. Et „Õpilaslehel“ on kõikjal oma kirjasaatjad, siis oli üks neist poetunud ka sinna nõiakunsti salakambrisse ja tutvustab nüüd kõiki lugejaid võlutaiduri imedega. Küllap kuluvad meilegi ära.

Ants pani külalised mugavalt istuma ja kadus teise tuppa. Mõne minuti pärast ilmus säält laias valges mantlis tõmmunahkne habemik mees, pikk parukas pääs, ja pajatas:

„Mina olen india võlur Marasambhava ja see, mida teile esitan, on salapärane maagia. Teile kui võlutaiduri õpilastele rõhutan eriti üht reeglit, et te kunagi kergeimatki nõianumbrit ei katsuks esitada, enne kui see üksikasjalikult pole kätte harjutatud. Harjutus teeb meistriks — ja teisest küljest pole midagi kehvemast, kui kohmakalt sooritatud nõiatemp.

Teiseks olgu teile teada, et nõianumbri kordaminek oleneb suurel määral sellest „jutujahvatusest“, millega te oma „numbrit“ saadate. See olgu paberile kirjutatud ja pähe õpitud.

„Jutujahvatusel“ on see hää külg, et ta teeb nõiatembu esituse lõbusaks ja elavaks ning juhib vaatajate tähelepanu mujale.

Võlutaidur peab veel teadma, et kuhu ta iganes oma pilgu juhib, sinna pöörduvad ka publiku silmad. Seepärast peab ta õppima pilku sinna suunama, kus midagi varjata ei ole, ja käeliigutused tegema, ilma

et neid silmadega saadaks. Peegli ees on hää liigutusi harjutada.

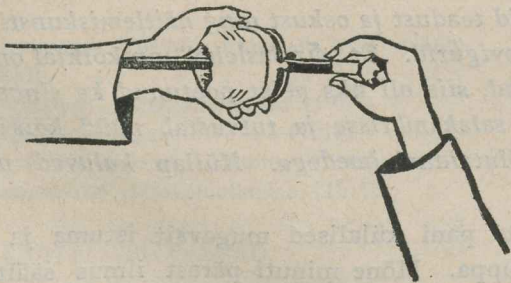
Võlur ei tohi kunagi seljaga pöörduda publiku poole, kui on laenanud neilt mõne eseme, et nad ei hakkaks kahtlema selle vahetamises. Ta peab alati jääma rahulikuks, ja siis, kui mõni asi ebaõnnestub, jätkaku ta rahulikult oma esitust ja katsugu oma ebaõnnestumine peita uue nõianumbriga.

Nagu näete, olen täna riietunud india võluriks, ja sellest laiast mantlist on see kasu, et selle alla võib peita ühte kui teist. Parima meelega näeksin, et riietuksite kas araablaseks, induks või mõneks muuks välismaalaseks, sest nii on teil hõlpsam vaatlejaid huvitada.

Ja nüüd asja juure! Eeskava, mille suur Marasambhava teile täna õhtul esitab ja mille võite suurelt ja karjuvalt affišile maalida, käsitab kuut numbrit, millest esimene on:

MARASAMBHAVA KEPP.

„Võlur Marasambhava astub publiku ette ja kõneleb, et tuleb kauge Gangese kallastelt. End esitelles ja jutustades oma imejõust tahab võlur seda publikule näidata. Ta tõstab pidulikult kätt, kuid siis hakkab hämmastunult ringi vaatama, lauale ja põrandale. „Kui kahju,“ sõnab ta, „mu nõiakepp on kadunud, ja ma ei saa midagi teha, enne kui olen selle leidnud. Ahaa, nüüd tuli meele, ma panin ju selle oma rahakotti!“ Nii kõneldes ta võtab väikese raha-

koti püksitaskust, avab selle ja puistab säält mõned rahad lauale. Siis ta tõmbab rahakotist ilma pikema jututa pika nõiakepi ja lööb sellega vastu lauda, tõestades, et see on kõva puu. Säält näeb ta laual olevad rahad. „Oi, ma pidin oma rahad siia unustama,“ ütleb ta ja pistab käe uuesti tasku, tõmbab säält rahakoti ja paneb rahad sinna.

Sel nõitembul on veel see hää külg, et ta toimetab meile salapärasel kombel nõiakepi, ilma milleta ei saa ükski võlur läbi. Kui tal see käes on, võib ta vabalt mõne väikese asjakese pihku peita. Kui tahab salaja lasta käest mõne asja lauale või selle säält võtta, võib ta seda vabalt teha keppi lauale asetades, või seda säält võttes.“

„Aga tuleme nõiatembu juure tagasi! Muidugi polnud kepp mitte rahakotis, vaid oli peidetud pahemasse kuuekäisesse, kuna teine ots asetses kesk- ja esisõrme vahel. Siis oli meil kaks ühesugust lihtsat rahakotti (vaata pilt nr. 1). Ühele neist teeme põhja 3 sm pikkuse salaaugu. Rahakoti keskosa jäägu ter-

veks ja sinna paneme mõne raha. Teise rahakoti jätame tühjaks. Mõlemad asetame kõrvu pahemasse püksitasku ja peame teraselt meeles, kumb asub kummal pool. Esiteks võtame auguga koti; asetades selle paremasse kätte avame ta ja puistame rahad lauale. Siis paneme ta avatuna pahemasse kätte ja pistame parema käe sõrmed rahakotti. Läbi selle augu haarame nõiakepi otsast kinni ja tõmbame kogu kepi rahakoti suust välja (1. joon.). Pahem külg olgu seejuures vaatajate poole. Pärast seda suleme rahakoti ja paneme ta tasku tagasi ning tõmbame käe välja. Aga siis ütleme, et oleme rahad lauale unustanud, pistame käe taas tasku ja tõmbame säält välja terve rahakoti ning paneme rahad sisse. Kes soovib — olgu lahke ja veendugu ise: kott on terve.“

75 sendiga 12 raamatut EESTI KLASSILISI MUINASJUTTE

saab iga „Õpilaslehe“ tellija, kes ühes lehega tellib endale raamatajakirja „LASTE JUTUTUBA“.

„LASTE JUTUTOAS“ ilmuvad sellest poolaastast eesti muinasjutu vanameistrite Kreutzwaldi ja Kõrvi seni uues trükkis ilmumata muinasjutud Roosilehe ja Viiraldi illustratsioonidega.

KOOLID! Kasutage seda erakordset juhust ja tellige oma õpilastele soodustatud hinnaga see huvitav ja äärmiselt odav raamatusari, makstes ühes „Õpilaslehe“ tellimisrahaga postile ka nende 12 raamatu hind 75 senti.

Tahtejõu kasvatamine väikeste asjade kaudu.

Mag. A. Kallits.

PLEKID. Vihkudel, raamatutel, riietelgi on tindi ja rasva plekk mõnel õpilasel. Teisel on kõik puhas. Ta talitab hoolikasti, pole rāpakas. Hoidugem igast plekist. Kel on plekid riietel ja vihkudel, sellele tekivad plekid ka südamesse. Ja see on üpris paha lugu siis.

KÄEKIRI. Milline vahe! Ühel tähed tuigerdavad nagu joodikud maanteel, teisel on laused sirged kui alleed.

Kui vähe on leida ilusaid käekirju. Alles hiljuti peeti korratut, rāpakat, mitteloetavat kirja ülimaks uhkuseks. Nüüd oleme jälle nii „vanamoelised“, et hakkame ilust ja korrast lugu pidama.

VÄLISKUJU. Mõni on seitsmest kõver nagu kurjast vaimust vaevatud, teine aga sirge kui laane kuusk. Pole kõveras kehas sirget tahet, ei ole, sõbrad. Aja küür sirgu, siis läheb ka iseloom sirgu, julgeks, kindlaks.

ISTUMINE. Vorsti Juku tunnis ei istu, vaid lameb rōtsaki! rinnuli laual. Mis ta rinnakorvist

järele jääb — kortsunud lõõts. Ja selgroog? Paindub kõveraks kui paragrahv. Selgroo-kõverdus on hooletu istumise kaasavara.

KOMBED. Kes uuristab pöidlaga nina? sülgab maha? liigub kui karu? Oh kui palju on hääde kommete nõuete vastu eksimusi! Kui palju on vaja meil veel lihvida ja siluda, õppida ja harjutada!

LIPS. Mõnelgi on lips enam poomisnööri sarnane kui kaelasidemega. Ta on keerudus ja krusis ja higine, nagu oleks seebitatud libedamaks poomiseks. Sõlm on imetegu, keeruline kui halvastikasvanud kartul ja viltu päalegi.

Poiss ja tüdruk näevad hoopis teised välja, kui nad on viksud, puhtad, tip-top ja mitte pundid.

Kuidas olete Teie, jah, jah, just Teie? Kas kanname enese eest hoolt?

Armsad sõbrad! Teie tahate kõik maailma ära võita, uue kultuuri luua ja paremad olla kui vana põlv oli. Tahate sooritada kangelastegusid, suuri asju.

Ütlen teile: enne kui lähete maailma uueks looma ja maakera teljelt tõstma, võtke riietest plekid välja, parandage käekiri, seiske sirgelt, istuge korralikult, kohendage lips ja — tuhat muud piasiaja seadke enne enese juures korda — suurtest korda-

VABANDUS.

Õpetaja: Noh, Sirkel, millal lõppes seitsmeaastane sõda?

Sirkel: Ma ei tea. Meil olid siis parajasti matused.

Toimetusele saadetud kirjandus.

EESTI KIRJANDUS nr. 10. Lisa: E. rmt. üldnim.

EESTI NAINED nr 11. Lisad. Väikeste Sõber ning Mustri- ja lõikeleht.

ARENG nr. 7. E. Haridusliidu ajakiri.

EESTI NAINED nr. 11. Lisad: Väituri erinr.

LOODUSEVAATLEJA nr. 5.

Keda mälestame

18. nov.: Eesti muinasaja uurija Jaan Jung'i 99. sünnipäev.

19. nov. Kirjanik Mait Metsanurga 55., kujur Jaan Koordi 51. sünnip. ja saksa helilooja F. Schuberti 106. surmapäev.

20. nov.: Vene kirjaniku Leo Tolstoi 24. surmap. ja Rootsi kirj. Selma Lagerlöfi 76. sünnipäev.

21. nov.: Prantsuse kirjaniku, ajaloolase ja mõtteeadlase Voltaire'i (loe: Voltäär) 240. sünnipäev.

22. nov.: Kujur Aug. Weizenbergi 13. surmapäev

Suured preemiad

„Õpilaslehe“ aastatellijaile.

ÜLE SAJA VÄÄRTUSLIKU PREEMIA.

PREEMIADE ARV SUURENEB IGA PÄEVAGA.

Hakake veel täna „Õpilaslehe“ aastatellijaks, et võiksite Teid kanda preemiade saajate nimestikku.

Jälgige järgmist „ÕPILASLEHTE“!

seadmist vajavatest asjadest räägime teinekord — ja alles siis minge maailma parandama.

Kasvatage tahtejõudu väikeste asjade korraldamise kaudu. Näete — see on hoopis raskegi.

Selles mõttes „Õpilaslehes“ hakkab ilmuma TÄIELIK KOMBEJUHT, kus ära tuuakse, nagu peab olema täitsa mees ja naine väliselt ja seesmiselt igal ajal ja igas paigas ning igas olukorras.

Hääd jõudu tahtejõu-rammu rohkendajatele väikeste asjade juures!

Kino „Modern“

S. Tartu mnt. 4-a. Kõnetr. 304-68

Pühapäeval, 18. nov. s.a. SUUR

kultuur- ja lasteetendus

- 1) **Nädalaringvaade**
Maailma viimased sündmused
- 2) **Džungli südames** (Nagana)
Põnev helifilm 10 osas Aafrika pärismaalaste elust metsloomade kaastegevusel
- 3) **Flick ja Flock Havai saarel**
Lõbus heligrotesk
- 4) **Lõbus ameerika naljapilt**

Pääsetähed 15—50 senti. Algus täpselt kell 12 päeval. Kassa avatud kella 11.30 peale. Seletused filmide kohta antakse edasi mikrofoni kaudu.

K.k.ü. „Töökool“

TALLINN, ROOSIKRANTSI 3.

TÄIELIKUM KOOLITARVETE LADU

Õpilased!

Soodsa hinnaga ostate päevapildi aparadi

AUG. TANSERI

päevapilditarvete laost TALLINNAS, VENE 7.

JALGRATAS abimootoriga

«ÕVA»

on ideaalne mootorratas.

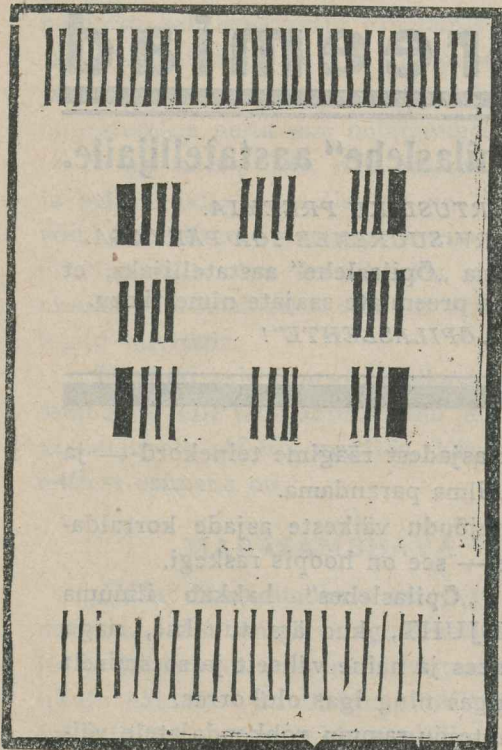

Õppur leiab Õvas ideaali, mis temale mitte ainult meeldivat sporti ja kiiret koollisõudmist ei võimalda, vaid ka tema silmaringi laiendab ja annab praktika suure mootorratta käsitamiseks.

Nõudke hinnata katalooge!

KR. SAAR & K_o
Tallinn, Viru 3. Tartu, Raekoja 2.

15. KOLM ÜLESANNET.

I

Kolmekümne-meheline karavan liikus kõrves, neist 15 pärismaalast ja 15 rändurit. Hiigla kuumuse tõttu olid veetavarad lõppenud, kuid igal oli janu. Tagavaraks oli aga vähe vett, kuid seda ei jatkunud kõigile janu kustutamiseks. Siis tegi karavanijuht ettepaneku ja asetas mehed ritta nii, et vasemalt paremale lugedes iga üheksas mees oli rändur ja see tuli rivist välja ning sai vett. Lõpuks jäi rivvi ainult 15 pärismaalast. Kuidas olid mehed asetatud?

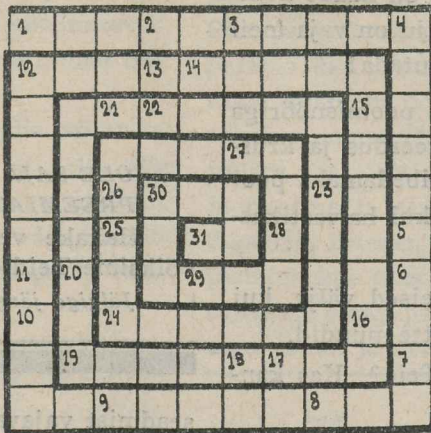
II

32-meheline grupp oli jaotatud ruudu kujuliseks, kus igal küljel oli 12 meest. Kaks meestest olid kavalad ja lahkusid koosseisust ning seadsid teised ümber nii, et ikkagi igale küljele jäi 12 meest. Kuidas asetati mehed ringi, kui 2 meest ära läksid, ja jäi ikkagi igale küljele 12 meest?

III

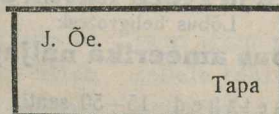
Laeval oli 20 meest ja need olid hukkumas näljast, mille tõttu üks meeskonna hulgast pidi hävitama. Kapten seadis mehed ritta ja neegri pani meeste keskele ning hakkas lugema, ja iga seitsmes mees langes rivist välja. Lõpuks jäi ainult neeger ning see hakati. Kust kohast algas kapten lugemist? Neeger on algusest lugedes 17-nes.

16. SPIRAALMÕISTATUS.

1—3 Eesti tuntuim keskmaade jooksja, 2—4 odaheitja Tartust, 4—5 jalgpalli rahvusmeesk. VK. Tu-Tu'l, 5—7 Eesti paremaid kuulitõukajaid, 6—8 rahvusmeeskonna ps. Tu-Tu'l, 8—9 jalgpallimees (poolkaitsja) rahvusmeeskonnast, 9—11 jalgpalli rahvusmeeskonna pk. Tu-Tu'l, 10—12 parim vasaheitja Eestis, 12—14 Tartu parim 10 000 m jooksja, 13—15 paremaid kettaheitjaid Eestis, 15—16 Eesti parim raskusheitja mõne aasta eest, 16—18 kõigi aegade kuulsaim soome jooksja, 17—19 „Estonia“ väravavaht, 19—20 Eesti maadleja, 20—22 kuulus U. S. A. kõrgushüppaja, kelle nime kannab üks kõrgushüppe stiil, 21—23 Eesti meister 400 m jooksus, 23—24 Eesti rekordi omanik 100 m jooksus, 24—26 Tartu parim käsipallimeeskond, 25—27 Eesti parim kaugushüppaja, 27—28 Eesti kuulsaim odaheitja, 28—29 teivashüppajaid, 29—30 kurtum jooksusuurus Tartus, 30—31 paremaid jalgpallivärvavahte Eestis.

17. NIMEKAART-MÕISTATUS.

Mis on selle mehe elukutse?

Korsar III.

18. KEERULINE KÜSIMUS.

Kuidas kirjutada lauset „Suurel härral kolmed viisud“ kümne tähega?

Harry.

19. SILPMÕISTATUS.

E, ei, ga, gu, gu, haud, hu, hi, ja ku, ko, me, rai, ras, raud, surm, ta, te, u, väl. Antud silbest koostada ühe G. Suitsu luuletise üks salm!

ÜLESANNETE LAHENDUSED

„Õpilastelehest“ nr. 1.

1. RISTSÕNAD.

s	õ	n	a	r	a	a	m	a	t	
a	n	u	m	a		k	a	v	a	l
a	n	n		v	a	e	v	a	m	a
b	e	n	s	i	n		l	a	i	
u	t		e	m	a		a	d	r	u
m	u	l	d	a	m	a		u	a	s
a		a	e		a	l	a	s		e
	k	a	l	d	a	m	a		m	
l	i	t		o		a	r	t	u	r

2. MAADETEADUSLIK MÕISTATUS.

Otsitav linn on Tõrva.

3. MOSAIIKMÕISTATUS.

1) Kana. 2) Alus. 3) Nutt. 4) Asta.

4. VEDUR JA KUUR.

Vedurilt ei saanud sädemed kuurile langeda, kuna tuul oli raudtee poole.

5. RISTARVUD.

$$\boxed{5} + \boxed{15} : \boxed{2} = \boxed{10}$$

$$\boxed{3} \times \boxed{5} + \boxed{10} = \boxed{25}$$

$$\boxed{2} + \boxed{5} \times \boxed{2} = \boxed{14}$$

$$\boxed{10} + \boxed{25} + \boxed{14} = \boxed{49}$$

6. POLAARSÕITJAD.

Polaarsõitjad olid Nansen ja Amundsen.

NR. 2 ÜLESANNETE LAHENDUSED.

7. RISTSILBID.

Püstread: 1. lumi, 2. noobel, 3. male, 4. kakaduu, 6. peletis, 10. maja, 11. käima, 12. galeer.

Ristread: 2. noomima, 4. kabel, 5. lepe, 7. ikka, 8. leplik, 9. duuma, 11. käitis, 12. jagama.

8. MATEMAATILINE MÕISTATUS.

18: (6,5 + 5,5) = 1,5; 1,5 × 60 km = 90 km.

Sidetuvid olid kokku ära lennanud 90 km.

9. SILPÜLESANNE.

„Eesti Kirjanduse Selts“.

10. TÄHTMÕISTATUS.

Michael Faraday.

Humphry Davy.

AUHINNAD SAID: E. Rammo ja V. W. Heimvell.

UUED AUHINNAD: Kümme huvitavat raamatut.

MÄRKUSI: Tänaste ülesannete lahendused saata hiljemalt 26. nov. Saatke ka kaastööd mõistatusnurgale.

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Talitusjuht: A. Sagim. Väljaandja: K. k/ü „Töökool“. Tellimishind postiga: 1 kuud — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Õpilastelehest“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., lehe ees — 10 s. mm., tekstis — 12 s. mm., teksti kirjaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk Tartus, 1934.